

**БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА**

СОФИЯ 1000, ул.Алабин 16-20
Телекс 23523,23607
Тел: 980-99-16, 980-99-23
Факс: 02/872604
e-mail: office@bia.bol.bg
Internet: www.bia.bol.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Г. № 32/6-3-2098
Дата 29.06.1998

Изх. № 2044 / 26-0698 Год.

На вниманието

на г-н Арб. Димитров

29.06.98 С. Д. ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 18 юни 1998 г. по конституционно дело № 20/1998 г., относно обявяване на чл. 17, ал. 5 от ЗУКТС в противоконституционност и несъответствие с общоприетите норми на международното право и сключените международни договори по които Р България е страна, съдът е конституирал като страна по делото Българската стопанска камара.

По поставеното за разглеждане искане на група от 57 народни представители от XXXVIII Народно събрание предлагаме на вниманието на почитаемия Конституционен съд следните съображения:

1. Със Закона за уреждане на колективите трудови спорове от 1990 г. се регулира за първи път една обществено важна и крайно конфликтна област на индустриалните отношения, каквато са колективните трудови спорове и в частност стачките и стачните

действия, като се създава възможност за бързо атакуване на тяхната незаконосъобразност. В критично състояние са поставени обществени интереси, изразяващи се в огромни финансови загуби за работодателя, загуби на трудови възнаграждения за работниците, нарушаване на общественото спокойствие и ред. Ангажирането на общественото внимание и поляризирането му изискват бързо ликвидиране на социалното напрежение. Поради тези съображения основателно специалният закон, какъвто е ЗУКТС предвижда специфичен, извън общия законов ред начин за най-бързо и компетентно разглеждане на индустриалния спор.

Предвиденият в чл. 17 от Закона иск се предявява пред Окръжния съд, делото се разглежда в 7-дневен срок с участието на прокурор, като съдът се произнася с окончателно решение в 3-дневен срок. Това отклонение от приетият принцип в действащото до скоро двуинстанционно разглеждане на гражданските дела, а сега триинстанционно производство, е направено именно с оглед да се стига по-бързо до установяване на яснота между страните в трудовите отношения. В този смисъл чл. 17, ал. 5 от ЗУКТС съответства на Конституцията за бързо установяване истината и подпомага гражданската стабилност.

2. Не поддържаме виждането, изразено от групата депутати, че разпоредбите на чл. 17, ал. 5 от ЗУКТС противоречи на чл. 7, 8 и 10 от всеобщата Декларация за правата на човека, на чл. 8, ал. 1, буква d от Международния пакт за икономически, социални и културни права, на Конвенции 97 и 98 на МОТ и чл. 6, 11 от Европейската конвенция по правата на човека. Посочените актове не визират броя на инстанциите, в които да бъде решавана незаконността на стачните действия, поради което е недопустимо разширеното тълкуване на смисъла на цитираните нормативни текстове. Нещо повече европейските законодателства и международните актове насочват към бързо уреждане на такива спорове.

3. Правната логика изисква да се има предвид, че при едноинстанционното решаване на споровете за незаконност на стачка липсва възможност за изправяне на порочни съдебни решения, страните се лишават от достатъчна съдебна защита, което заслужава обмисляне. След премахването на възможността за преглед по реда на надзора по чл. 225 от ГПК е целесъобразно да се помисли за

въвеждане на двуйнстанционно, но също бързо производство за разглеждането на споровете по чл. 17 от ЗУКТС.

В този смисъл би следвало да се предвиди при бъдещи промени в ЗУКТС изключването от общия граждански ред на процедурата за решаване на спорове за незаконност на стачката, който е твърде бавен за уреждане на този род обществени отношения, но се въведе двуйнстанционно производство.

4. Приемането на триинстанционно производство при спазване процедурите на ГПК ще отнеме продължително време за уреждане на споровете, а това от своя страна ще доведе до фалит на предприятията и до освобождаване на работна сила, респ. увеличаване на безработицата.

Нашият анализ на съдебната практика по решаване на спорове по чл. 17 от ЗУКТС с прибягване на преглед по реда на надзора по чл. 225 от ГПК показва, че същите се решават в срок от 10 месеца до 1 година.

5. Що се касае до ЗУКТС като цяло независимо, че сега пред Конституционния съд стои въпроса поставен от групата от 57 народни представители от XXXVIII Народно събрание за противоконституционност на чл. 17, ал. 5 от ЗУКТС, ние бихме искали да поставим на вниманието Ви и въпроса за противоконституционността на чл. 20 и 21 от ЗУКТС с които се въвежда забрана на локаут. Такова ограничение в Конституцията няма.

В духа на равнопоставеността на партньорите, работодателят има право на локаут за защита на своите интереси, аналогично на правото на стачка на работника. Тук също могат да бъдат въведени някои ограничения, с оглед на обществения интерес. Такава е практиката на развитите индустриално страни - Англия, Германия, Дания, Италия, Испания и др., а в някои скандинавски страни правото на локаут е закрепено изрично като конституционен принцип. В международните актове на Международната организация на труда се отстоява равнопоставеността на страните.

Следва да се има предвид, че при упражняване на правото на стачка, вредите за работодателя могат да бъдат много по-разрушителни отколкото за стачкуващите работници.

6. Наред с посочените несъвършенства за ЗУКТС, считаме, че той като цяло е остарял – приет е през 1990 г. преди Конституцията и генералните промени в Кодекса на труда в сила от 01.01.1993 г. Това се отнася за чл. 4, уреждащ възможността за продължаване на непосредствените преговори, който възприема подход, присъщ на остарял модел на административно управление на икономиката; чл. 5 за доброволния арбитраж, който така и не можа да се реализира на практика през изтеклия осемгодишен период и други.

В този смисъл целесъобразно е според нас да се пристъпи по-скоро към изменение и осъвременяване на ЗУКТС, вместо откъслечното му съобразяване с Конституцията на Р България.

С уважение,

/Бождар Данев/

Председателя на Българската
стопанска камара

